



Extrémofilka

Prepadávam sa do hlbokého snehu. Nedokážem z neho vyjsť. Palicu, ktorú celý čas zvieram v ruke, kladiem navrch záveja a postupne sa vyťahujem nahor. Oblaky vyzerajú čoraz zlovestnejšie. Snehová búrka prichádza rýchlo a beh vo vysokom snehu ma vyčerpáva.

Posledné dva dni som strávila sama v lesnej chate. Rozhodla som sa obzrieť si okolie hory Mount McKinley, ktorá je premenovaná podľa pôvodného domorodého mena na Mount Denali. Na Aljaške som mala v pláne držať sa čo najďalej od ľudí. Pandémia už rýchlo postupovala aj do Ameriky a jej hrozba visela vo vzduchu. Niekoľko hodín denne som sama cestovala a po nociach pracovala. Mala to byť dovolenka, útek od nekončiacich sa povinností a stresu, ale nakoniec som aj tak spávala približne tri hodiny denne.

Doletela som do mesta Fairbanks a pobudla tam týždeň. Ubytovala som sa v lacnom moteli – na luxus si nepotrpím a šetrnosť považujem za cnosť. Hneď v prvý večer po prilete som si rezervovala jazdu na snežnom skútri. Pri mínus tridsiatich stupňoch mi zamrzali aj mihalnice. Do zateplených topánok som si ešte vložila ohrievače, pretože v tej zime by mi zamrzli prsty.

Na výlete so psími záprahmi som stanovala v lesoch, v snehu a mraze. Chlad mi nevadí, extrémne podmienky som zažila už nespočetnekrát. Som extrémofilka a tento štýl cestovania nepovažujem za limitujúci. Práve naopak, oslobodzuje ma. Tak ako ex-



trémofily, teda organizmy, ktorým vyhovuje život v extrémnych podmienkach a ktorým sa venujem v rámci výskumu v odbore astrobiológia, aj ja prosperujem v nehostinnom prostredí a dokážem sa mu prispôbiť.

Spanie v stane mi sprijemňoval ohrievač. Zároveň som si vypchala medzery medzi telom a spacákom, ale spať sa mi akosi nedalo. Pozorovať polárnu žiaru som v živote skúšala viackrát. „Nech sa to tentoraz podarí, nech sa to tentoraz podarí...“ priala som si z celého srdca, preto sme sa s členmi výpravy striedali v službách. Tá moja bola približne od tretej ráno, ale polárnu žiaru bolo vidno už od druhej. Nikdy sa neukazuje v rovnakom čase a ak by bolo oblačno, nevideli by sme vôbec nič. Vyšlo to! Konečne to vyšlo. Tentoraz zážitok patrí do kategórie magických.

Po dvoch dňoch v skupine so psími záprahmi som sa vrátila nazad do Fairbanksu a odtiaľ som sa vybrala za polárny kruh. Nebola som tam po prvýkrát. Za polárnym kruhom som sa už ocitla počas expedície v Grónsku aj na Špicbergoch. Malým dopravným lietadlom som doletela do mestečka Coldfoot, prenájala si tam dodávku a cez tundru sa vybrala skúmať okolie.

Na druhý deň po snežnej búrke som sa vydala k jazeru. A vtedy som periférne zazrela pohyb. Blyslo mi hlavou, že je to práve prebudený medveď, prípadne vlk alebo los. Vedela som, že ak by som stretla vlka, musím si zachovať chladnú hlavu a predstierať dominanciu, teda kričať a pôsobiť agresívne. Losom sa bolo najlepšie vyhnúť alebo sa pred nimi schovať za stromy. Pri medveďoch je nevyhnutné zostať pokojný. Ideálne je pomaly sa vzdialiť, prípadne si dať nad hlavu konár a robiť sa väčším. Účinné býva aj vyviešť medveďa z predstavy, že človek je korisť, preto sa pred ním nemá utekať. Aj tak by mu nik len tak ľahko neušiel. Na rôzne druhy medveďov však platia rôzne finty. Napríklad pri strete s grizlym a s medveďom hnedým je najlepšou stratégiou hrať sa na mŕtveho a kryť si pri tom hlavu a krk. V tom lepšom prípade človeka pováľajú po zemi a nechajú tak. Scenáre sa mi v hlave prehánali jeden za druhým. Bola som napätá, podobne ako keď som si pri výskume v Grónsku, v divokej rieke plnej plávajúcich ľadovcov veľkých ako auto, prepichla ihlou prst. Ihla mi vchádzala do rukavice na brušku palca, vychádzala z opačnej strany, z nechtu a ja som nepremýšľala nad ničím iným, len či pach krvi nepriláka ľadového medveďa. Tentoraz sa obavy rozplynuli rýchlo, lebo neďaleko mňa vykukoval zajac.

Z parku Denali som šoférovala až do Anchorage. Prišla ďalšia intenzívna snežná búrka a auto sa ťažko ovládalo. V hlbokom,

oslepujúco bielom snehu som niekoľkokrát vyšla do protismeru a dvojhodinová jazda zo mňa vysala energiu. Smerom na juh sa sneh postupne roztápal. Záveje plynulo prešli do bačoriny, z ktorej zostala voda vo vyjazdených koľajách. Veľa vody. Nasledovali ďalšie dve náročné hodiny jazdy. Až na diaľnici pred Anchorage začala cesta predstierať obyčajnosť.

Do mesta Juno som doletela úplne zničená. V malom lietadle nás cestovalo sedem. A až tam som sa dozvedela, že na Havaji sa práve začína karanténa. Situácia eskalovala rýchlo. Okamžite som zmenila čas odletu a dúfala, že sa dostanem nazad. Na Aljaške sa zo dňa na deň zatvorili obchody, reštaurácie a múzeá, a keď som sa vrátila do Anchorage, prepadli ma obavy, že rovnako náhle budú zrušené aj vnútroštátne lety. Na Havaj som cestovala cez Seattle. Dvadsiateho piateho marca, v stredu večer, mi spadol kameň zo srdca. Stála som uprostred prenajatej izby v dome Laurie na ostrove Big Island, kde som bývala s jej dvoma mačkami a príležitostne aj s jej priateľom a jeho dvoma psami. Od štvrtka sa pre celosvetovú pandémiu začala na Havaji karanténa. Nevadí. Aj tak mám tento rok v pláne cestu na Mesiac. A potom na Mars...